

SOLIDARITAT I COOPERACIÓ

El rector de Sant Hilari, Carles Giol, va viure a Ruanda durant 25 anys i va tornar a Catalunya mesos abans que comencés el conflicte de 1994. Company del missioner Joaquim Vallmajó, que va

ser assassinat aquell mateix any, ha participat en diversos projectes de desenvolupament, i la seva relació amb els ruandesos li permet estar al cas de les últimes notícies que es produeixen al país

africà. Giol insisteix en aquesta entrevista que el poble ruandés és noble i treballador, que s'està distorsionant la qüestió ètnica i que els responsables del conflicte són les minories radicals.

CARLES GIOL. Rector de Sant Hilari i exmissioner a Ruanda.

«La imatge de Ruanda s'ha distorsionat»

IRENE CASELLAS
Sant Hilari.— La situació que es viu a la zona africana dels Grans Llacs ha fet que una part de la població es fixi en Ruanda, i que s'atribueixi tot el conflicte a una qüestió ètnica. Creu que la imatge que s'està donant d'aquest país i dels seus habitants és la real?

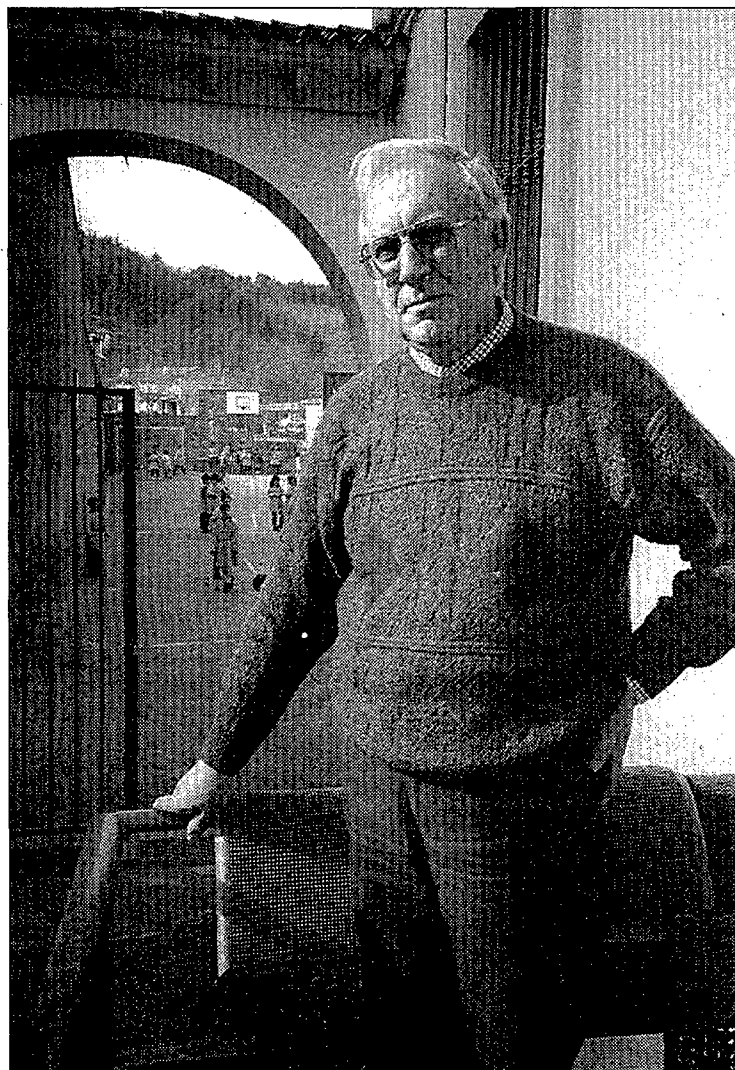
—«S'està donant una imatge distorsionada. Hi ha petits grups i minories que són els que desfan la convivència. Durant segles hi ha hagut una sana convivència entre hutus i tutsis, amb molts matrimonis mixtes. Fins fa poc, els joves ni tan sols hi pensaven en la qüestió ètnica. Si algú els parlava del tema de la raça ells es mostraven sorpresos, perquè ni tan sols n'havien sentit parlar. En els camps de refugiats que s'han anomenat d'hutus també hi havia una gran quantitat de tutsis. Jo conec un matrimoni mixte que ha estat refugiat al camp d'Uvira, al Zaire, i que ara ha tornat a Ruanda. Ell és hutu i ella tutsi.

—Com s'explica l'esclat de violència tan extrema?

—«Hi ha moltes causes, i una d'elles és històrica. És veritat que durant segles hi ha hagut un domini dels tutsis, tot i que havien arribat més tard al país i són minoritaris. Però crec que una de les causes més importants ha estat la sobrepoblació, que fa que en aquest país petit hi hagi molts problemes per repartir-se la terra. Hi ha un 95% d'agricultors, però la gent no té terres, i en aquesta situació una petita guspira de tensió es pot convertir en una flamarada. També s'han de tenir en compte els interessos exteriors, i la voluntat de domini. Ruanda està entre el món de parla francesa i el món de parla anglesa. Fins ara en aquest país es parlava el francès, però ara s'estan passant a l'anglès. A nivell d'organismes internacionals, com poden ser les Nacions Unides, que hi hagi més països que poden votar a favor dels grans que parlen francès o anglès té molta importància, per exemple des del punt de vista comercial.»

—Però Ruanda no és un país ric, amb grans recursos naturals...

—«No és ric, però estratègicament és important, perquè és una plataforma que té fronteres

Giol, fotografiat a la porta de la rectoria de Sant Hilari. Foto: IRENE CASELLAS

amb diferents països. Per a les potències exteriors és interessant tenir-hi un peu, perquè com que es tracta d'un país petit no resulta costós de dominar i a més està al costat d'un país riquíssim, com és el Zaire, i aquest sí que té matèries primeres, i és veritablement un caos que costaria molt de dominar. Per altra part, no s'ha d'oblidar que tots aquests països són compradors d'armes que provenen del Nord.»

—Quina podria ser la solució per solucionar el conflicte?

—«A part d'aturar el comerç d'armes, crec que és molt important un canvi en les relacions internacionals, i sobretot que es posi

en marxa el Comerç Just. El món occidental té el monopoli dels preus de les matèries primeres, i aquests preus no són justos. A Ruanda hi ha dos tipus d'agricultura: la de subsistència, que consisteix en plantar patates, mongetes o moniatos per poder menjar, i l'agricultura industrial, amb cultius de tè i de cafè per a l'exportació. El govern obliga cada família a dedicar una part del terreny a aquests tipus de cultius, perquè li interessa mantenir les exportacions, però al camperol li paguen els productes per sota del preu de cost, i és qui menys hi guanya. És com una roda que fa que la pobresa es mantingui.»

—Crec que la guerra ha posat de manifest l'aspecte més cruel del poble ruandés?

—«La guerra provoca les pitjors extravagàncies i ridícules, però es tracta de casos molt puntuals. Jo crec en la noblesa del poble ruandés, que és un poble pacífic. La imatge tan vulgar de que els negres són ganduls no és en absolut certa. Els ruandesos són molt treballadors, i a més viuen en condicions molt adverses. Ruanda és un país de muntanya on plou moltíssim. No hi ha ni màquines i animals, i tot és manual, des de l'agricultura al transport. Han de fer hores i hores de camí per portar un malalt al metge, per anar a l'escola o per tenir aigua. El poble marxa junt amb la Naturalesa i té la bonhomia dels que saben que després del temporal vindrà la calma.»

—Crec que és necessària una intervenció internacional?

—«No, perquè la intervenció que podria fer Occident seria tan brutal que no portaria enlloc. Què hi ha d'anar a fer un exèrcit a un país que no coneix, on no hi ha carreteres? Potser s'havia d'haver fet alguna cosa en el moment del retorn dels refugiats, però la força no és cap solució.»

—La situació que es viu a Ruanda es pot repetir a Burundi?

—«Crec que ja s'està repetint, encara que no sigui d'una forma tan radical. A Burundi sempre han anat governant els tutsis, però els hutus van creixent. Els problemes no són nous. El 1972 van desaparèixer 300.000 hutus, i tot-hom va callar.»

—En canvi, ara se n'està parlant més...

—«La guerra de l'any 1994 va ser un cop molt fort i la gent va reaccionar molt bé, però crec que la resposta que hi ha hagut ara ha estat més adulta. El 1994 hi va haver una onada de solidaritat molt generosa, però ara la gent ha reaccionat preguntant-se per què està passant tot això. Ens estem adonant que el famós problema Nord-Sud no s'arregla amb caritat. Mentre fem caritat produïm i venem armament, i mentre fem caritat decidim els preus. Al costat de la generositat hi ha d'haver una presa de consciència.»

Fan un qüestionari per reivindicar arranjaments a l'escola de Lliurona

■ **Lliurona.**— La comunitat educativa de l'escola de Lliurona ha elaborat un qüestionari reivindicatiu i de denúncia que tenen previst enviar al delegat territorial d'Ensenyament a Girona, Àngel Guirado, amb la finalitat que aquest «es conscienciï de la crítica situació» d'aquesta escola, que funciona en una aula prefabricada, una caravana i un tipi, amb degoters i sense llum ni aigua, segons va explicar ahir un portaveu dels veïns de Lliurona. També pretenen que Ensenyament arregli l'aula prefabricada perquè els alumnes puguin acabar aquest curs «amb les mínimes condicions», segons diuen. L'enquesta està formada per cinc preguntes, cadascuna de les quals pot ser contestada amb un «sí» «no» o «No contesta». Al qüestionari hi figuren preguntes tan reivindicatives i alhora iròniques com: «Acceptaria de bon grat que l'escola dels seus fills fos un prefabricat metàl·lic, una caravana i un tipi?» o «Considera que el dret fonamental a l'educació s'ha de desenvolupar en un mínim de condicions dignes?» L'elaboració d'aquest qüestionari per a Guirado va ser una de les propostes que van acordar portar a terme els neorurals que resideixen al nucli de Lliurona, al terme d'Albanyà, en una reunió que aquests van mantenir dissabte per intentar trobar solucions a la «precaria» situació del centre, segons va explicar ahir un portaveu. Els veïns de Lliurona reivindiquen que, de manera immediata, Ensenyament doti l'aula prefabricada de llum i aigua, solucioni els degoters i hi col·loqui una placa en què hi consti «CEIP de Lliurona».

Mifas de Ripoll demanarà que no s'aparqui en zones s'aparqui en zones per a minusvàlids

■ **Ripoll.**— Sensibilitzar la població sobre els problemes que tenen els disminuïts i els minusvàlids per circular per la ciutat és l'objectiu d'una campanya que ha preparat Mifas del Ripollès, i que consisteix en el repartiment de programes entre els conductors. En aquests fulls informatius s'inclou el missatge: *Prou! L'incorrecte estacionament del teu vehicle molesta les persones disminuïdes o minusvàlides.* Amb aquesta iniciativa es pretén evitar una pràctica cada cop més habitual: que els conductors aparquin en els llocs que estan especialment destinats per als vehicles adaptats de les persones amb minusvalies. També es pretén aconseguir que no hi hagi vehicles aparcats en llocs on dificulten el pas de les persones que tenen dificultats per caminar, com per exemple les voreres estretes.

A part d'aquesta iniciativa, les barreres arquitectòniques, socials, urbanístiques i de transport també són les protagonistes d'una exposició que es pot veure a la Sala Eudald Graells de Ripoll fins el dia 31 d'aquest mes. L'exposició ha estat organitzada conjuntament per Mifas del Ripollès i l'Ajuntament de Ripoll, i ha estat cedida per Mifas de l'Alt Empordà. Té la col·laboració dels fotògrafs de premsa de les comarques gironines, i ha estat patrocinada per la Generalitat i la Diputació de Girona. L'exposició es pot visitar els dies feiners de les sis a les vuit del vespre, i els dies festius de les dotze de la migdia a les dues, i de les quatre de la tarda a les vuit.

JUDICIAL

Jutgen un accidentat que es va fracturar el fèmur i a qui van trobar droga a urgències del Trueta

FIDEL BALÉS
Girona.— El ministeri fiscal va demanar ahir, en el judici que es va celebrar a la secció tercera de l'Audiència de Girona, una pena de cinc anys de presó per a Juan Moreno Casas, acusat d'un delicte de tràfic de drogues. L'acusat va insistir que la droga que li van comissar, 67,9 grams d'amfetamines i 9,5 grams d'haixix, era per a consum propi i que els diners que duia a sobre —130.000 pessetes— procedien de la venda d'una moto que acabava de fer.

Els fets es van produir el 3 de novembre de 1995 quan l'acusat va patir un accident de cir-

culació amb la moto en què viatjava. Moreno, que presentava una fractura de fèmur, va ser traslladat a l'hospital Trueta de Girona per ser intervingut quirúrgicament. Allà, l'acusat va manifestar que era consumidor de drogues i així ho van fer constar els metges en el full clínic. Tot i això, però, quan es disposaven a preparar-lo per fer-li l'operació, Moreno es va negar que li traguessin la roba que portava. Davant la insistència del ferit, els serveis mèdics de l'hospital van alertar els Mossos d'Esquadra. Els agents d'aquest cos que es van desplaçar a l'hospital van explicar que davant la

sospita dels metges i d'ells mateixos que el ferit pogués portar droga amagada en la roba que duia, van decidir escorcollar-lo. A les butxaques, hi van trobar una bossa de plàstic hermèticament tancada que contenia 67,9 grams d'amfetamines triturades i una pastilla de 9,5 grams d'haixix.

El ministeri fiscal va sostenir que la droga intervinguda, de la qual se'n podien obtenir un parell de centenars de dosis tòxiques o una dotzena de dosis letals, estava destinada a la venda, ja que segons el seu criteri la quantitat d'amfetamines que els Mossos van comissar a l'acusat era excessiva per

al seu consum. D'altra banda, el representant del ministeri públic va precisar que no consta de manera objectiva que l'acusat fos consumidor de droga.

L'advocat de la defensa, Carles Monguilod, va defensar la tesi que la droga intervinguda a Moreno era per a l'autoconsum del seu client però no de manera immediata, sinó a llarg termini. El lletrat va assenyalar que era prejutjar massa pensar que la droga havia de ser destinada a la venda perquè no hi havia cap dada objectiva ni elements previs que assenyalessin que l'acusat és un traficant.